

PAU GIRALT MIRACLE

"Gaudí era un gran director d'orquestra"

L'arquitecte Antoni Gaudí i la seua obra estan a un pas de la universalització definitiva. Comencen els preparatius de l'Any Internacional Gaudí a Barcelona (2002), el comissari general del qual, Daniel Giralt-Miracle en fa algunes consideracions.

L'Any Internacional Gaudí ha engegat els motors, per tal que el 2002, en el 150 aniversari de l'arquitecte del Baix Camp, es produesca una conjunció d'astres: exposicions en diversos centres de Barcelona i d'altres ciutats amb què Gaudí va mantenir lligams, publicacions i edicions d'obres multimèdia, treballs de recerca científica, una conferència de la Unió Internacional d'Arquitectes (UIAA) o iniciatives turístiques, com la pos-

sibilitat de visitar els edificis de l'arquitecte a Barcelona i la presència d'un bus gaudinià que recorre els punts clau de la seua obra a la ciutat, són algunes de les iniciatives presents per al 2002.

—El 2002, Any Internacional Gaudí, serà una oportunitat per a rellegir i revisar l'obra de l'arquitecte, però també per aprofundir en els seus aspectes menys coneguts.

PAU GIRALT MIRACLE

Daniel Giralt-Miracle. Comissari general de l'Any Internacional Gaudí a Barcelona.

—El 2002 se celebrarà el 150 aniversari del seu naixement, i aquest ha de ser el moment per obrir al món una nova etapa del gaudinisme en la qual estem entrant. Els estudis que els seus deixebles van fer, de caràcter més biogràfic i de primera mà, perquè havien treballat en el seu estudi, tenen el valor de documentació que permet endinsar-nos en el camp de l'especulació i de la recerca amb els instruments d'avui, amb els ulls d'avui, per veure què és el que tenia de tradició i d'anticipació, i el que tenia de creació pròpia. Per tant, els treballs que es duen a terme a la Universitat Politècnica de Barcelona i les diferents interpretacions de Gaudí en el camp artístic, científic o psicològic ens permeten parlar d'una nova etapa dels estudis gaudinians amb una projecció internacional. I a tot això s'afegeix que l'objectiu principal o secundari del 75% dels visitants de Barcelona és conèixer l'obra de Gaudí. Per tant, vivim un moment cimer de la internacionalització de l'arquitecte.

—Potser ha arribat també el moment de trencar una sèrie de tòpics sobre Gaudí i el gaudinisme.

—Efectivament, Gaudí ha estat interpretat d'una manera unidimensional: el seu entorn, el seu taller, la seva vida molt tancada, molt reclosa. Però hi ha mancat la visió del Gaudí experimentador, com és el dels últims anys de la seva vida, quan treballa en el taller de la Sagrada Família amb formes geomè-

“Els elements més epidèrmics de l'obra de Gaudí són tocats de modernisme, com el mobiliari o alguns elements fonamentals de l'arquitectura. Però ell és, essencialment, un pre-racionalista. Del modernisme al racionalisme només hi ha un camí: Gaudí.”

triques, constructives, maquetes, focus elèctrics, campanes, ciment Portland... tot aquest Gaudí que hi ha en la cripta de la Colònia Güell, en les maquetes estereofonulars... un Gaudí empíric, que sap dels recursos, dels oficis i que intueix que ha arribat a la fi d'un cicle de l'arquitectura; que, tot i ésser vinculat a la tradició, a la totxana i a la pedra, als materials antics, planteja propostes modernes. El que seran els pilars de ferro de Le Corbusier o Mies Van Der Rohe, en ell serà totxana... incorporarà el prefabricat al Parc Güell, entre d'altres... Dissortadament, mor el 1926, un moment entre dues aigües, que no és ni tradició ni modernitat: entre les dues guerres mundials, la Bauhaus acaba de començar i Le Corbusier encara no ha sorgit; el GATCPAC, per la seva banda, s'organitza a partir de l'any 1930... Això fa que la imatge d'Antoni Gaudí que ha prevalgut és la de les formes espectaculars, de l'arquitectura eloqüent, un punt barroca, que s'ha associat amb el modernisme sense ser-ho.

L'afirmació a la qual arribarem després d'aquests estudis i anys de treballs que ens proposem portar a terme d'ara fins el 2002 és que Gaudí coincideix amb el modernisme, que els seus elements més epidèrmics són tocats de modernisme, com el mobiliari o alguns elements fonamentals de l'arquitectura, però que ell és, essencialment, un pre-racionalista. Del modernisme al racionalisme només hi ha un camí, i aquest és Antoni Gaudí. S'anticipa als criteris racionalitzadors de l'habitatge, com és la utilització pràctica dels materials, la ventilació, la il·luminació de la casa. És conscient que s'ha acabat la casa unifamiliar de palauet i torre i que comença un habitatge col·lectiu, com és la Pedrera, pensat per a una trama com la Cerdà. A mesura que Gaudí madura la seva obra, va perdent simbolisme ornamental i va guanyant en racionalitat i originalitat. Aquesta última etapa és la que ara estem redescobrint i la que voldríem presentar al llarg d'aquests anys de treball fins el 2002, la del Gaudí científic, home de recerca a la manera de Leonardo da Vinci, que fa maquetes, que experimenta, que incorpora al seu equip matemàtics, artesans,

fotògrafs... tota una figura desconeguda que s'es-tronca amb l'accident del tramvia l'any 1926.

—Potser aquest Any Gaudí servirà per a reivindi-car la figura de Gaudí amb una consciència global de la seua tasca més enllà de l'estricta arquitectu-ra, perquè Gaudí és arquitecte, però també disse-nyador i urbanista.

—Efectivament, Gaudí treballa l'obra d'art total, des de l'obridor de la porta fins al color de les pa-rets o el disseny del mobiliari. Era un gran director d'orquestra i tutela el conjunt de solistes que inter-venen en les seves obres, amb un segell molt per-sonal. Res de l'habitatge, res de la construcció se li escapa. Tot és pensat, raonat i dissenyat. Aquest Any Internacional Gaudí serà també una oportuni-tat per aplegar una bona quantitat del Gaudí moble. El Gaudí immoble no ha marxat del seu emplaça-ment, però dissortadament, l'especulació, la misè-ria de la postguerra i alguns estrangers espavilats van arribar a foragitar els habitatges on hi havia mobiliari i elements ornamentals, llums, etc. Algunes es conserven i d'altres es reediten, i ara és l'o-casió per a reunir en una exposició el més signifi-catiu de les peces dissenyades per ell a mans de col·leccionistes i de museus del món. Descobrirem un Gaudí, si no desconegut fins ara mai vist amb la densitat, la quantitat de plantejaments que ell havia fet, sempre vinculats a l'ergonomia, a la proporció humana i al confort. És a dir, Gaudí, en aquest senti-tit, s'anticipa també al disseny.

—L'Any Internacional Gaudí atorga un espai im-portant al turisme i al màrqueting urbà. Servirà per a consolidar definitivament Barcelona com a capi-tal d'art, de disseny i d'arquitectura?

—A Barcelona, des del Modernisme, sempre hi ha hagut una cura especial per l'arquitectura i una es-pecial sensibilitat per la casa i l'habitatge. Tant és així que després de la gran generació de Dau al Set, Barcelona ha reeixit més en arquitectura que en arts plàstiques. I el 1992 confirmava internacionalment que la identitat de la ciutat era l'arquitectura i l'ur-banisme. Per tant, aquest món que mira Barcelona a través de l'arquitectura està bé que tingui com a referència el més poderós, l'arquitecte europeu més potent del segle XX d'abans de Le Corbusier. A través de Gaudí, estem revelant el gran interès per l'arquitectura en general, perquè Gaudí és una gran lliçó d'arquitectura. Per aquesta raó no pretenem mostrar un Gaudí de postal sinó un Gaudí de vivèn-cies. I és l'accent que donarem a aquest turisme cul-tural, que no busquem tant que sigui quantitatiu com qualitatiu.

—S'ha apel·lat a la col·laboració d'institucions i al-tres instàncies en aquest any. De quina manera i per quins canals?

—Hem creat una estructura oberta on molts esde-veniments se celebraran alhora. Volem crear una bola de neu, provocar un conjunt de fets, de cele-bracions simultanis. L'Any Gaudí és una proposta oberta a tothom qui vulgui venir, que tingui els ín-dexs de qualitat i creativitat. No s'ha d'entendre

com un acte tancat de l'Ajuntament de Barcelona, de la Generalitat de Catalunya i el Ministeri, sinó que volem integrar tothom que hi estigui interessat, les poblacions que tinguin obra de Gaudí, etc.

—Un punt delicat és promoure l'Any Gaudí des de Barcelona i no des de Riudoms o Reus. Vull dir que es pot associar massa perillosament Gaudí a Barcelona, tot oblidant la capital del Baix Camp.

—L'alcalde de Reus és un gran entusiasta d'a-questa celebració. El problema és que Gaudí no va deixar cap obra allà on va néixer. Nosaltres volem que se sumin a les celebracions, però haurà de ser amb aspectes més biogràfics i sobre l'època. És una proposta que esperem que Reus la rebí amb el mateix entusiasme amb què ha pres la ruta del moder-nisme a la qual s'ha integrat.

"Gaudí treba-lla l'obra d'art total, des de l'obridor de la porta fins al color de les parets o el disseny del mobiliari."

Eliseu T. Climent